

112/2009 SAYILI TAVSİYE KARARI ¹

Karadeniz Bölgesindeki Doğal Kaynakların Rasyonel Yönetimi: Hukuki Çerçevenin Kuvvetlendirilmesi

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün Parlamenter Asamblesi, doğal kaynaklardaki seyrelme ve azalma bağlamında bunların rasyonel yönetiminin sürdürülebilir sosyoekonomik ilerleme açısından çok önemli bir ön koşul olduğunu ifade etmektedir.
2. Doğal kaynakların giderek artan bir hızda tüketildiği ve yenilenebilir kaynakların da agresif, dengesiz ve hatalı yönetilen kullanımın zararlı etkileri nedeniyle eşit şekilde tehdit edildiği gerçeği ele alınacak olduğunda, Asamble, hukuki çerçevenin doğal kaynakların dikkatli ve uygun bir şekilde kullanılmasına ilişkin ideal çözümlere ulaşma amacıyla geliştirilmesinin, gelecekte meydana gelebilecek ciddi boyuttaki doğal kaynak tüketiminin önüne geçme açısından hayati öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır.
3. KEİ bölgesi doğal kaynaklar açısından zengindir ve büyük çeşitlilik gösteren iklimsel, jeolojik ve hidrolojik koşulları ile tanınmaktadır. Münferit doğal kaynakların kullanımında zamanla birlikte meydana gelen artış ve bunun neticesinde ekosistemlerin yeniden düzenlenmesi bölgedeki çevre sorunlarının daha karmaşık bir hal almasına neden olmuştur. Her ülke doğal kaynakların yönetilmesinde birbirinden farklı temel sorunlarla karşılaşmaktadır ve hükümetler tarafından izlenen politik yolda da farklılık bulunmaktadır. Her ülke, doğal kaynakların rasyonel kullanımının ne olduğuna bunların kendine has özellikleri ve ekosistemler ile bunun yanısıra tarih, ekonomi, sosyal ve politik değerlere bağlı olarak kendi adına karar verir.

¹ Asamble görüşmesi 24 Kasım 2009 (Bkz. Belge: GA34/LC34/REP/09, 13-14 Ekim 2009 tarihinde Kiev'de tartışılan "Karadeniz Bölgesindeki Doğal Kaynakların Rasyonel Yönetimi: Hukuki Çerçevenin Kuvvetlendirilmesi" konulu Hukuk ve Siyasi İşler Komisyonu Raporu; Raportör: Bay Serhiy Podhorny – Ukrayna)

Asamble tarafından 24 Kasım 2009 tarihinde Moskova'da Kabul edilen Metin

4. Doğal kaynakların rasyonel kullanımını doğrudan çevre politikalarının etkili bir şekilde icra edilmesi ve olası düşüşlerle başa çıkmaya yönelik etkili kısa ve uzun dönem tedbirler ile ilişkilidir. Buna göre, Asamble çevre mevzuatının, sektörel stratejilerin ve ulusal eylem planlarının uygulamasından doğan sorunlara karşılık geldiğini ve her ülkenin kalkınma ritmine uygun olduğunu memnuniyetle belirtmektedir. Hukuki çerçeveler gerekli görüldüğü yerlerde kurumsal reform çalışmaları ile bütünlenmiştir ve sürdürülebilir kalkınma yolunda önemli bir adım teşkil etmektedirler. Gereğine uygun bir mevzuat, iyi tanımlanmış yetkiler ve uygulanabilir bir kurumsal çerçeve, doğal kaynakların etkili ve rasyonel yönetimi açısından önemli bir role sahiptir.
5. Asamble, en büyük önemi ülkelerin, doğal kaynaklara ilişkin sorunlara en verimli ve etkili şekilde eğilmeye yönelik uluslar ötesi, bölgesel ve yerel düzeylerdeki kolektif çabalarına vermektedir. Bu anlamda, Asamble sürdürülebilir kalkınma stratejisi ve çevre eylem programları aracılığıyla doğal kaynakların rasyonel kullanımına daha fazla ağırlık verilmesi konusunda BM kuruluşlarının ve Avrupa Birliği'nin aktif iştirakini memnuniyetle karşılamaktadır ve enerji, ulaştırma, tarım, ormancılık, sanayi ve araştırma alanlarını kapsayan sektörel politikalar ve programlar öngören bütünleşik yaklaşımı desteklemektedir.
6. KEİ Üyesi Ülkelerin parlamenterleri doğal kaynakların rasyonel yönetimi esasına katkıda bulunmak için yenilikçi yöntemlerin kullanılmasını ve belirli ulusal ve bölgesel kalkınma önceliklerinin yanısıra ortak ve farklı görevlerin ve yeteneklerin de gereğince göz önünde tutularak daha sağlıklı arazilere ve uzun dönemli ekonomik refaha ulaşılmasını değerlendirmektedir.
7. Asamble, doğal kaynakların kuvvetlendirilmiş bölgesel, ulusal ve yerel çerçevelerle muhafaza edilmesini, geliştirilmesini ve yönetilmesi gerektiğini; doğal kaynakların rasyonel ve sürdürülebilir şekilde kullanımının bölgedeki ve bölgenin ötesindeki insanların yaşam standartlarını yükseltme açısından kritik bir konu olduğunu savunmaktadır.
8. **Bundan dolayı, Asamble, KEİ Üyesi Ülkelerin Parlamentoları'nın ve Hükümetleri'nin** aşağıda belirtilenleri gerçekleştirmesini tavsiye etmektedir.
 - i. Doğal kaynakların farklı kullanımları arasında bir denge oluşturulmasına, bunun yanısıra kaynakların niteliğinin ve niceliğinin gelecek nesiller için korunmasına ve muhafaza edilmesine yönelik iki taraflı, bölgesel ve küresel ortaklıklar ile daha ileri düzeyde çalışma yapılması;
 - ii. BM kurumları çerçevesi dahilinde ele alınan çok taraflı konvansiyonlar ve anlaşmaların ilkelerine ve amaçlarına uygun düzenleyici çerçevenin kuvvetlendirilmesi.
 - iii. Eylem planları ve anlaşmaya varılan diğer programlar dahil olmak üzere, ulusal doğal kaynakların yönetimi programlarının geliştirilmesi ve uygulamaya geçirilmesinin denetlenmesi;

- iv. Doğal kaynakların rasyonel kullanımına yönelik ulusal stratejilerin, politikaların, yönergelerin ve çerçevelerin daha fazla kuvvetlendirilmesi;
 - v. Kalkınma ve çevre konuları arasında daha iyi bir denge sağlamaya yönelik politika ve programlara daha fazla dikkat edilmesi;
 - vi. Kaynakların rasyonel yönetimi ile ilgili önemli sorunların daha iyi anlaşılmasını ve bunlarla daha iyi ilgilenilmesini teşvik etmek ve kararların daha sağlam bir bilgi altyapısı alınmasını sağlamaya katkıda bulunmak;
 - vii. Doğal kaynakların rasyonel kullanımına yönelik çeşitli işbirliği için gerekli olan kurumsal çerçevenin ve kapasite oluşturmanın daha fazla geliştirilmesi;
 - viii. Artan doğal kaynaklar sorunlarına zamanında eğilmeyi sağlamak amacıyla doğal kaynakların yönetimine ilişkin politikaların, stratejilerin ve programların sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi;
 - ix. Kaynak kullanıcılarının haklarının, görevlerinin ve sorumluluklarının doğal kaynakların rasyonel kullanımına yönelik genel çerçeveye göre tanımlanmasının sağlanması;
 - x. Hükümet makamlarının ilgili uluslararası kuruluşlar ve uzman kuruluşlar ile giriştiği eylemlerde koordinasyonunun sağlanması;
 - xi. Gerektiği takdirde doğal kaynakların rasyonel yönetimine ilişkin projeler üzerinde hükümetler-arası anlaşmaların yapılması;
 - xii. Enerji, ulaştırma, sanayi, tarım, ormancılık, su yönetimi gibi kilit ekonomi sektörlerine ilişkin çevre dostu teknolojilerin müşterek şekilde araştırılmasını, geliştirilmesini, hayata geçirilmesini ve aktarılmasını destekleyecek aktif tedbirlerin alınması;
 - xiii. Doğal kaynak kullanımının rasyonel yönetimine ilişkin kamuoyu tartışmalarının başlatılması ve teşvik edilmesi; ekolojik sorunların ele alınması sürecinde sivil toplum kuruluşlarının iştirakinin sağlanması.
 - xiv. Yerel ekosistemlerdeki gerilemenin ters çevrilmesine ve ekosistemlerin sağlığının korunmasına ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yönelik eylemlerin teşvik edilmesi.
9. **Asamble**, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyini bu tavsiye kararını değerlendirmeye davet etmektedir.